

11. НОВЕМБАР
ДАН ПРИМИРЈА
У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Наталијина рамонда

У знак сећања на тријумфални пут српске војске од 1914. до 1918, по угледу на друге народе, на дан празника грађани Србије истичу знак који симболизује победу у Великом рату – Наталијину рамонду.

Амблем је комбинација легендарног Ордена албанске споменице и јединственог цвета који расте на планини Кајмакчалан. Овај љубичасти цвет наслоњен је на преклопљену зелено-црну траку.

Наталијина рамонда има вишеструку симболику, која речито говори о српском народу и искушењима кроз која је прошао. Назван по краљици Наталији Обреновић у ботаници познат је и као цвет феникс. Чак и потпуно осушен, уз сасвим мало воде, може да оживи и настави свој живот. Он је одабран у знак сећања на васкрс Србије, која се из пепела Првог светског рата уздигла и наставила свој пут.

Наталијину рамонду открио је у околини Ниша доктор Сава Петровић 1884. године, а у литературу је увео Јосиф Панчић. Реч је о ендемској врсти Западног Балкана, а осим у Србији расте само у Македонији и Грчкој. Налази се на списку ретких, угрожених и ендемичних биљака Европе, а у Србији је строго заштићена врста.

Овај цвет је у складу са српским обичајима. Он се везује за традицију кићења сватова рузмарином или другим цвећем, али и ношења црне траке у време жалости.

Слична традиција постоји и у Русији, где се на Дан победе у Другом светском рату истиче Георгијевска лента, којом се одаје почаст страдалима у борби против фашизма и коју редовно прати реч „хвала“ или „памтимо“.

RAMONDA SERBICA – kap vode za simbol mira

07.11.2022.

Po ugledu na rusku georgijevsku lentu i britansku bulku Ramonda serbica nosi simboliku pobjede.

Ramonda predstavlja cvet sa velikom simbolikom za srpski narod. Ovaj cvet, nosi snagu srpske istorije i stradanja srpskog naroda tokom Prvog svetskog rata.

Sam cvet, otkriven je 1874. godine prvo na Rtnju a zatim i kod Niša na obroncima Suve planine i to od strane **Josifa Pančića**, koji je zajedno sa dvorskim lekarom kralja Milana Obrenovića - **Savom Petrović**, nadenuo ime ovom cvetu.

Kako je samo malo vode dovoljno da se potpuno osušena biljka regeneriše i oživi, ne čudi i naziv **“Balkanski feniks”** i snažna simbolika Srbima na **11. novembar 1918. godine - Dan primirja u Prvom svetskom ratu.**

ŠTA SE DESILO 11. NOVEMBRA 1918. GODINE?

Iako je u Srbiji ovaj dan tek nekoliko godina deo kolektivnog sećanja na Dan primirja, 11. novembra 1918. godine je dan kada beležimo da je primirje stupilo na snagu a suprotstavljene armije na zapadnom frontu počele su povlačenje sa svojih pozicija.

Praznik je posvećen potpisivanju primirja u Prvom svetskom ratu, kada su 11. novembra 1918. godine generali dveju zaraćenih strana u francuskom gradu Kompjenu, u jednom železničkom vagonu potpisali primirje.

Time je dogovoren prekid vatre, povlačenje nemačkih trupa, razmena zarobljenika, kao i sporazum o ratnoj odšteti i uništavanje nemačkih ratnih brodova i podmornica.

Rat, koji je trajao od 1914. godine, formalno je okončan Versajskim mirom 28. juna 1919.godine

Iako istorijski zapisi govore da je Srbija potpisala poslednje primirje 13. novembra 1918. godine, ipak se pridružuje kolektivnom sećanju na primirje u Velikom ratu 11. novembra.

**NATALIJINA ILI SRPSKA RAMONDA - OBE KAO USPOMENE NA HEROJE I
SIMBOL PRAZNIKA U SRBIJI**

Simbolika Ramonde je višestruka, kako zbog staništa, tako i zbog imena. Biljka je prvo uočena na Rtnju (**Ramonda serbica**), a potom i u okolini Niša (**Ramonda Natalie**).

Naš narod ih zove i kolačići, a neodoljivo podsećaju na ljubičice. Jake su i izdržljive, preživjele su i ledeno doba i opstale do dan-danas.

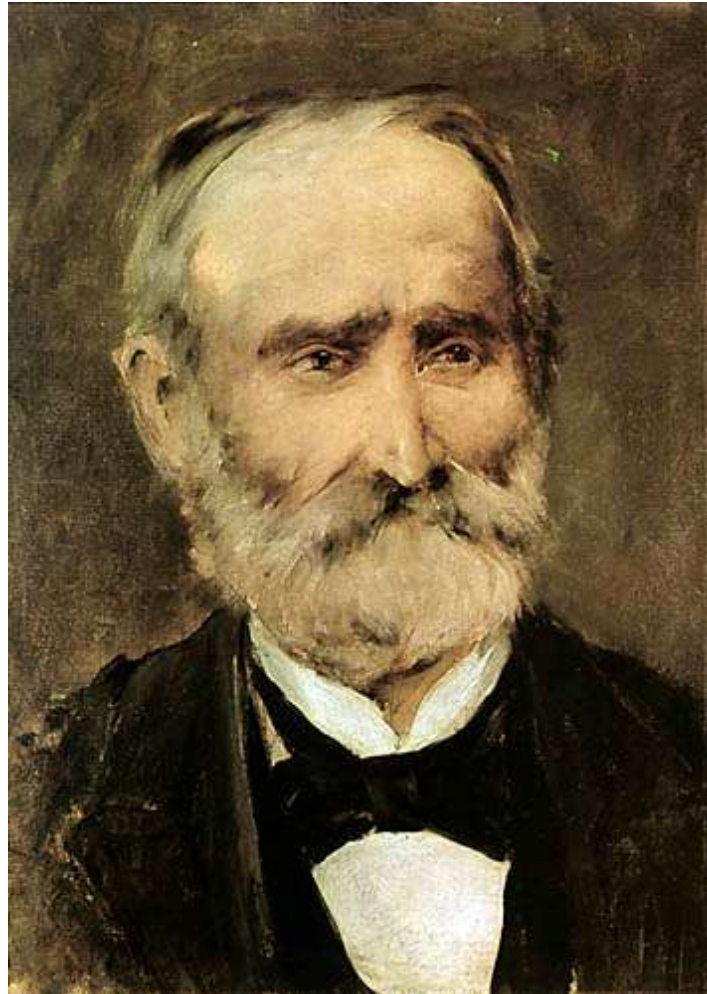
Rastu na istoku Srbije i na Kajmakčalanu u Grčkoj, čiji je najviši vrh Sveti Ilija, a na kom je srpska vojska, pod komandom vojvode Živojina Mišića, vodila žestoke borbe uoči proboja Solunskog fronta u Velikom ratu. Stoga život ovog neobičnog cveta ima **izuzetnu simboliku u vezi sa Velikom ratom i srpskom vojskom u njemu** - vojskom koja je doslovno vaskrsla i iako izmučena pokazala svoju moć i hrabrost u Velikom ratu.

Simbolika leži i u činjenici da je ovo biljka "*feniks*", koja se od potpuno suve uvenula biljke, uz malo vode pretvara u raskošnu cvetnicu. Kako je srpska vojska delom preživela golgotu i nesrazmerna stradanja u odnosu na broj, i iz rata izašla kao pobjednica, simbol Ramonde se nekako nametnuo sam od sebe.

KAKO JE RAMONDA SERBICA (NATALIE) DOBILA IME?

Krajem 19. veka Josif Pančić je na Rtnju pronašao biljku koja mu je bila nepoznanica. Kako je znao da je iz porodice Ramonde, a našao je našao na Rtnju,

u Srbiji, i nije znao da li je ima na nekom drugom mestu, nazvao ju je Ramonda serbica.

Nekoliko godina kasnije Dr Sava Petrović, dvorski lekar uočio još jednu vrstu ove biljke na Suvoj planini, biljku za koju je mislio da je srpska ramonda. Nakon što je cvet pokazao Josifu Pančiću, ispostavilo se da je reč o potpuno novoj vrsti kojoj su **po kraljici Nataliji Obrenović** dali ime ***Ramonda Nathaliae***.

Ova imena Josif Pančić uvodi u literaturu, pa se njih dvojica mogu nazvati “kumovima” ove biljke koja je simbol herojstva srpske vojske.

DA LI SU NATALIJINA RAMONDA I SRPSKA RAMONDA ISTO?

Gotovo da jesu. Sa malim razlikama koje su poznate bilolozima i na prostoru naše zemlje žive dve vrste roda ramonda – Ramonda serbica (srpska ramonda) i Ramonda nathaliae (Natalijina ramonda).

Kada su sušni uslovi na staništu, one polako gube vodu i zapadaju u stanje

mirovanja. Kada ponovo padne kiša ili je vlažno vreme, one uzimaju vodu i ponovo ozelene.

Danas je retka i ugrožena vrsta, a u Srbiji i strogo zaštićena.

ZAŠTO JE BAŠ RAMONDA SERBICA KAO SIMBOL DANA PRIMIRJA?

Srpska ramonda zastupljena je i u Albaniji, Crnoj Gori, zapadnoj Makedoniji, na severozapadu Grčke i u severozapadnoj Bugarskoj. U Srbiji je ima u jugozapadnoj i jugoistočnoj Srbiji, na Kosovu i Metohiji a na severu doseže do Zlotske klisure kod Bora. Upravo zbog ove lokacije gde su se vodile borbe u vreme probijanja Solunskog fronta, kao simbol 11. novembra – Dana primirja u Velikom ratu ramonda serbica uzeta je za simbol usrsksnuća srpske države i vojske.

Amblem za praznik je cvet Natalijine Ramonde na crno-zelenoj traci, koja simbolizuje traku istih boja sa ordena na lenti u bojama Albanske spomenice .